

PLO, Hamas og Palæstina

Staten Israels oprettelse i 1948, efter FN's delingsplan og den følgende krig mellem Israel og en række arabiske lande, førte til, at mange palæstinensere flygtede eller blev fordrevet.

Palæstinenserne var de arabere, der havde boet i det hidtil britiske mandat, der med FN's delingsplan blev delt. De arabiske stater afviste planen, og palæstinenserne kom i klemme.

I 1964 blev PLO (Palestine Liberation Organization) dannet. Den havde til formål at arbejde for en palæstinensisk stat. PLO var en paraplyorganisation, og den største af grupperne heri var al-Fatah. Yassir Arafat, der få år senere blev formand for PLO, kom fra al-Fatah.

PLO's strategi tog en skelsættende drejning fra 1968. Da blev kampen løftet ud af sine lokale rammer, og strategien blev international. Flykapringernes tid begyndte.

Sorte September var navnet på et palæstinensisk oprør i Jordan mod den jordanske stat, der fandt sted i 1970. Oprøret blev nedkæmpet af det jordanske militær. Mange PLO'ere, der havde opereret fra Jordan, tog derefter til Libanon og fortsatte kampen herfra. Sorte September blev også navnet på den palæstinensiske gruppe, der stod bag massakren i München 1972.

I 1974 på et topmøde i Marokko blev PLO anerkendt af de arabiske stater som repræsentant for palæstinenserne. Anerkendelsen indebar, at PLO fik en mere selvstændig stilling i forhold til de arabiske lande. Indtil da havde disse konkurreret om kontrollen med PLO, hvis virke havde været præget heraf. Kampen fra Libanon blev imidlertid også begrænset. I 1982 invaderede Israel Libanon efter en række angreb over grænsen. Invasionen førte til, at PLO's væbnede afdeling i Libanon blev svækket, og ledelsen flygtede til Tunis.

I slutningen af 1980'erne udbrød den første palæstinensiske Intifada (arabisk for oprør). Intifadaen var mere lokal, end den hidtidige kamp havde været det. Den adskilte sig også ved at være ledet af palæstinensere, der boede i lokalområderne – frem for at være iværksat af det palæstinensiske eksilmiljø. Tunis-gruppen med Arafat i spidsen overtog hurtigt ledelsen igen, men undervejs havde Intifadaen befæstet den folkelige, palæstinensiske nationalisme, og Hamas opstod som konkurrent til PLO.

Under Golfkrigen i 1990-1991 (hvor Irak invaderede Kuwait og blev drevet ud af en international styrke) valgte PLO at holde med Irak. Det skadede organisationen, for de rige arabiske lande, der havde ydet store økonomiske bidrag, afbrød pengestrømmene. Desuden mistede PLO sin største politiske støtte, Sovjetunionen, der blev opløst i 1991.

USA var imidlertid interesseret i at få en mellemøstlig fredsproces i gang, og PLO blev inviteret med til Madrid-forhandlingerne, der begyndte i 1991. Forhandlingerne førte til Oslo-processen,

der igen førte til, at palæstinenserne fik aftale om et foreløbigt selvstyre på Vestbredden og i Gaza i 1993. Senere skulle der forhandles om en permanent løsning.

Da forhandlingerne om en permanent løsning gik i hårdknude i eftersommeren 2000, udbrød en ny Intifada, al-Aqsa-Intifadaen. Den palæstinensiske ledelse søgte at lægge pres på Israel for at opnå en bedre løsning – en større stat. Desuden gennemførte grupper som Hamas og Islamisk Jihad en lang række selvmordsterrorangreb i Israel. Strategien var at spolere den igangværende fredsproces mellem Israel og det palæstinensiske selvstyre.

Palæstinensiske gruppers terror i 1970'erne var det første eksempel på internationalisering af nationalistisk terror. Denne taktik er senere blevet kopieret af andre grupper. Medierne blev efter 1968 et omdrejningspunkt i PLO's strategi. PLO er desuden blevet beskrevet som den mest succesfulde terrororganisation. Organisationen og dens sag kom på dagsordenen, og palæstinenserne opnåede en række politiske gevinster: international anerkendelse, selvstyre og muligheden for en stat på længere sigt.

Angrebene omkring årtusindskiftet, der blev udført i konfliktområdet af selvmordsterrorister, indgik i en ny fase af selvstændighedskampen. Et andet træk ved den nye fase var det palæstinensiske magtskifte. I januar 2006 fik Hamas flertal ved det palæstinensiske parlamentsvalg, mens Mahmoud Abbas fra PLO/Fatah-organisationen vandt præsidentvalget. Senere gennemførte Hamas et kup og tog hele kontrollen med Gazastriben. Herfra beskød man det sydlige Israel med raketter og planlagde terrorangreb inde i Israel. Hamas kom omgående under stærkt pres for at lægge afstand til al terrorvirksomhed. De mange angreb fremprovokerede israelske interventioner, men Hamas fortsatte.

Hamas planlægger sine angreb fra Gaza, som Israel overdrog til det palæstinensiske selvstyre i 2005, og har også en religiøs dagsorden, samtidig med at man er i konflikt med andre palæstinensere.